

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 13 września 2012 r.,
sprawy **G. P. i T. C.** skazanych z art. 197 § 3 kk i in.
z powodu kasacji wniesionych przez obrońców,
od wyroku Sądu Okręgowego
z dnia 16 stycznia 2012 r.,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego
z dnia 18 lutego 2011 r., ,

po s t a n o w i ł :

- 1. na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. oddalić obie kasacje jako oczywiście bezzasadne,**
- 2. obciążyć skazanych kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy, wyrokiem z dnia 18 lutego 2011 r., uznał T. C. za winnego przestępstwa z art. 197 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 25 września 2005 r. w zbiegu z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i G. P. za winnego przestępstwa z art. 197 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 25 września 2005 r. T. C. skazany został na karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a G.P. na karę 2 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońcy obu oskarżonych oraz oskarżony T. C.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 16 stycznia 2012 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, przy czym wszystkie apelacje uznane zostały za oczywiście bezzasadne.

Kasacje od tego wyroku wnieśli obrońcy T. C. i G. P.

W kasacji obrońcy T. C. sformułowano zarzuty obrazy przepisów postępowania, to jest art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., która to obraza polegać miała na zaaprobowaniu przez Sąd odwoławczy wadliwej i jednostronnej oceny dowodów dokonanej przez sąd *meriti*, uwzględniającej jedynie okoliczności przemawiające na niekorzyść skazanego, a także na akceptacji dowolnej i wybiórczej oceny dowodów dokonanej przez ten sąd. W kasacji zawarty jest także zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., które polegało na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacji obrazy przepisów postępowania karnego w zakresie wypełnienia znamion przestępstwa z art. 189 k.k.

Ponadto w kasacji sformułowano zarzut obrazy prawa materialnego poprzez dokonanie błędnej kwalifikacji czynu przypisanego skazanemu z art. 197 § 3 k.k. w zb. z art. 189 k.k., podczas gdy w tym przypadku następuje pomijalny, pozorny zbieg przepisów.

W kasacji zarzucono wyrokowi także wymierzenie rażąco niewspółmiernej kary pozbawienia wolności.

Obrońca T. C. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania, względnie „przy uznaniu oczywistej niesłuszności skazania - o uniewinnienie oskarżonego”.

Prokurator Okręgowy wniósł o oddalenie tej kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

W kasacji obrońcy G. P. zarzucono rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., wyrażające się w wadliwym rozpoznaniu zarzutu apelacji, dotyczącego błędu w ustaleniach faktycznych co do działania tego oskarżonego wspólnie i w porozumieniu z T. C. oraz co do przełamania przez oskarżonych oporu pokrzywdzonej w sytuacji, w której na jej ciele nie pozostały żadne ślady świadczące o siłowym przełamaniu oporu. W konsekwencji zaś błędnego ustalenia, że do obcowania płciowego z pokrzywdzoną doszło wbrew jej woli. Kasacja zawiera także zarzut naruszenia art. 440 k.p.k., wyrażającego się w zaniechaniu uchylenia zaskarżonego wyroku wobec braku

podstaw do przypisania oskarżonym działania wspólnie i w porozumieniu oraz ustalenia, że doszło do przełamania oporu pokrzywdzonej.

Obrońca G.P. wniósł o uchylenie zaskarżonego kasacją wyroku i utrzymanego nim w mocy wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania, a ewentualnie o uchylenie jedynie wyroku sądu odwoławczego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym.

Prokurator Okręgowy wniósł o oddalenie także tej kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy T. C. okazała się bezzasadna w stopniu pozwalającym na jej rozpoznanie i oddalenie na posiedzeniu. Lektura uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego pozwala na stwierdzenie, iż wbrew wywodom kasacji sąd ten nie tylko odniósł się do zarzutów apelacji oskarżonego i jego obrońcy, ale uczynił to nadto w sposób odpowiadający wymogom określonym w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy, a także sąd pierwszej instancji, w sposób wyczerpujący uzasadniły dlaczego dały wiarę zeznaniom pokrzywdzonej a odmówiły wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego i zeznaniom grupy wymienionych w kasacji świadków. Sama możliwość stworzenia na podstawie ujawnionych dowodów innej wersji zdarzenia nie świadczy o popełnieniu błędu w ustaleniach faktycznych, co trafnie podkreślił w uzasadnieniu swego wyroku sąd odwoławczy. Sąd ten odniósł się przy tym do zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych zawartego w apelacji obrońcy oskarżonego i samego oskarżonego. Co do porozumienia sprawców i przełamania oporu pokrzywdzonej sąd odwoławczy wypowiedział się na s. 13 -14 uzasadnienia oraz oceniając wiarygodność jej zeznań – s. 7 – 8 uzasadnienia. Sąd przedstawił także argumenty, z powodu których nie uznał za wiarygodne zeznań świadka I. S. (s. 11 – 12 uzasadnienia). Wyraził także pogląd co do zarzutu przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów przy ocenie zeznań tego świadka i szeregu innych wymienionych w kasacji świadków (s. 7 -8, 11 – 12). Odmowa uznania wiarygodności co do części ujawnionych w toku przewodu sądowego dowodów nie świadczy przy tym sama przez się o naruszeniu reguły z art. 5 § 2 k.p.k. Nie można też deprecjonować zeznań pokrzywdzonej z tego tylko powodu, że stanowią one jedyne, uznane za wiarygodne, źródło wiedzy

na temat przebiegu zdarzenia, co zresztą w tego typu sprawach często ma miejsce i co, jak można przypuszczać, biorą pod uwagę sprawcy podobnych czynów.

Wskazywane w apelacjach motywy działania pokrzywdzonej zostały przy tym przeanalizowane i odrzucone, nie tylko przez sąd pierwszej instancji (s. 15 -18 uzasadnienia), ale także przez sąd odwoławczy (s. 8 i 12 uzasadnienia wyroku). Zarzut z tym związany poddany został zatem ocenie przez sąd odwoławczy, a wyniki tej oceny przedstawione zostały w uzasadnieniu wyroku zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Zarzut obrazy tych przepisów polegającej na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacji związanego z niewypełnieniem przez skazanego znamion ustawowych przestępstwa z art. 189 k.k. również uznać należy za chybiony w sytuacji, w której sąd odwoławczy zaakceptował wywody sądu pierwszej instancji w tej materii (s. 14 uzasadnienia). W takiej sytuacji sąd odwoławczy mógł, dzieląc wyrażone wcześniej stanowisko odwołać się do wyводу sądu pierwszej instancji, tym bardziej, że uznał za wiarygodne zeznania pokrzywdzonej, co do przebiegu zdarzenia. Nie można w tym stanie rzeczy również podzielić wyводу autora kasacji co do obrazy prawa materialnego poprzez dokonanie błędnej kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu czynu. W realiach przedmiotowej sprawy nie sposób przyjąć, że pozbawienie wolności mieściło się w ramach przestępstwa z art. 197 k.k. Zważywszy rozciągnięcie w czasie sytuacji, w której pokrzywdzona nie mogła opuścić towarzystwa oskarżonych, kumulatywna kwalifikacja przypisanego im czynu była możliwa.

Ostatni zarzut kasacji obrońcy T. C., mimo nieco innego niż w apelacji sformułowania uznać należy za niedopuszczalny w toku postępowania kasacyjnego wobec bezzasadności wszystkich pozostałych zarzutów. Nie można także oprzeć się wrażeniu, że kasacja obrońcy tego skazanego podyktowana jest brakiem zgody na dokonanie takich, a nie innych ustaleń faktycznych w sprawie, ustaleń niezgodnych ze stanowiskiem skazanego. Kwestionowanie oceny dowodów i dokonanych na ich podstawie ustaleń faktycznych jest natomiast w pełni możliwe na etapie postępowania apelacyjnego, co do zasady zaś wykluczone w postępowaniu kasacyjnym.

Za bezzasadną w stopniu oczywistym uznać należało także kasację skazanego G. P. Znaczna część zawartych już w niniejszym uzasadnieniu wywodów jest aktualna także w odniesieniu do zarzutów tej kasacji. Nie można przyjąć, że rozpoznanie zarzutu apelacji obrońcy tego skazanego kwestionującego

działanie oskarżonych wspólnie i w porozumieniu nie spełniło wymogów z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Zauważyć trzeba, że sąd odwoławczy podzielił w tej mierze (s. 14 uzasadnienia) stanowisko wyrażone przez sąd pierwszej instancji, odwołując się do wyczerpującej argumentacji znajdującej się na s. 34 – 37 uzasadnienia wyroku tego sądu. Podzielając tę argumentację, sąd odwoławczy był uprawniony do rezygnacji z jej powtarzania. Przyznać przy tym trzeba, że ustalony przebieg zdarzenia, odstęp czasu pomiędzy indywidualnymi działaniami współsprawców i słowa wypowiedziane przez G. P., rzeczywiście świadczą o działaniu wspólnie i w porozumieniu z T. C.

Także fakt braku szczególnych śladów przemocy na ciele pokrzywdzonej nie umknął uwadze sądu odwoławczego. Rozumowanie przedstawione na s. 14 uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego jest prawidłowe. Biorąc pod uwagę miejsce i okoliczności zdarzenia, a także znaczną przewagę fizyczną oskarżonych nad drobnej budowy pokrzywdzoną trudno wymagać od niej stawiania silnego oporu, czy podejmowania walki. Brak tego typu oporu i łatwość jego przełamania przez oskarżonych oraz brak śladów na ciele pokrzywdzonej nie świadczą jednak o tym, że pokrzywdzona wyrażała zgodę na takie postępowanie oskarżonych. Z ustalonego przebiegu zdarzenia wynika jednocześnie, że zachowanie pokrzywdzonej wyraźnie świadczyło o braku jej zgody na działania oskarżonych.

Zarzut naruszenia przez sąd odwoławczy art. 440 k.p.k. jest niedopuszczalny w postępowaniu kasacyjnym. Można go traktować jedynie jako zarzut niedostrzeżenia przez sąd odwoławczy błędnej oceny dowodów, w postaci braku śladów na ciele pokrzywdzonej i dowodów, z których wynikać miał fakt porozumienia oskarżonych i ich wspólnego działania. Tych okoliczności jednak dotyczyły wcześniejsze, omówione już zarzuty kasacji.

Z powyższych względów obie kasacje zostały oddalone jako oczywiście bezzasadne.